

Tapiolan Satakielenrinne

ARKKITEHTUURIKILPAILU
15.5. - 29.9.2017

TAPIOLA

Tervetuloa Tapiolaan!

Satakielenrinne täydentää yhden pääkaupunkiseudun keskeisimmistä kaupunki- ja maisematiloista: Tapiolan Leimuniityn.

Leimuniitty on valtakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa ja kansainvälisesti merkittävä modernin puutarhataiteen edustaja. Puutarha-arkkitehti Jussi Jänneksen suunnittelema Leimuniitty valmistui puutarhakaupunki Tapiolan tunnusmerkiksi ja merkittävimmäksi puistoalueeksi vuonna 1961. Tapiolassa luotiin maisemasuunnittelun historiaa, kun Hagalundin kartanon entinen laidunniitty osattiin jalostaa oman aikansa maisemanäkemykseksi tulkitseväksi kaupunkitilaksi. Leimuniityn voidaankin sanoa olevan Espoossa saman tyyppisessä roolissa kuin Senaatintorin Helsingissä. Toinen on kivikaupungin rakennettu kaupunkitila ja toinen tulevaisuuteen suuntautuvan puutarhakaupungin keskeinen maisematila. Samoin kuin Senaatintori kokosi yhteen oman aikansa instituutiot, Leimuniittyä rajaavat 1900-luvun jälkipuoliskon yhteiskunnalliset ja kulttuuriset mahdit: Kirkko, kulttuurikeskus, kauppa sekä lounaisosassa ja rantaa kohti tapiolalainen luonnonläheinen ja perhe-elämää tukeva asuminen. Kun Senaatintori edustaa 1800-luvun käsitystä klassistisesta seremoniallisesta kaupunkitilasta, Tapiolan Leimuniitty on 1960-luvun näkemys suomalaista kulttuuria tukevasta kaupunkitilasta, oman aikakautensa oppeja ilmentäen. Rakennukset, maasto, maisema, kasvillisuus ja kulkuväylät muodostavat luonnonläheistä puutarhakaupunki-ideaalia toteuttavan tilan, joka Senaatintorin lailla rajautuu rinteeseen. Tämä rinne on Satakielenrinne.

Tapiolan tyypillisiä piirteitä ovat asuinalueita yhdistävät laajat avoimet puistot. Leimuniityn kautta Tapiolan liikekeskuksesta avautuu muinaisten kreikkalaiskaupunkien tavoin myyttinen näkymä maisemaan. Maisema avautuu Otsolahdelle ja merelle. Otsolahden lisäksi alueella on useita pienempiä vesiaihteita. Komeat männyt kehystävät näkymiä.

Voidaan sanoa, että Leimuniityn lounaisnurkka on tähän saakka jäänyt kesken. Etelä-Tapiolan 1970- ja 80-luvun strukturalistiset täydennysuunnitelmat jäivät aikanaan torsoiksi eikä Satakielenrinteen nykytila vastaa alueen suurta merkitystä symbolisesti, maisemallisesti ja tilallisesti. Paikkaan halutaankin nyt kaupunkikuvallisesti ja -tilallisesti sekä maisemallisesti merkittävä täydennysuunnitelma, jotta Tapiolan keskus ja Leimuniitty saadaan täydennettyä loistoonsa.

Samaan tapaan kuin Tapiola oli 1950- ja 60-lukujen ihanne-elämää ilmentävä kaupunginosa ja puutarhakaupunkiaatteen kansainvälisesti tärkeä merkkipaalu, nyt tarvitaan meidän aikamme visionäärisyyttä Satakielenrinteen alueen suunnittelussa. Koko pääkaupunkiseudulla on viimeisen sadan vuoden kuluessa suunniteltu vähän globaalisti määrittämisen arvoisia uutta luovia kaupunginosia tai kortteleita. Nyt on mahdollisuus suunnitella sekä arkkitehtonisesti ja tilallisesti että myös toimintakonseptinsa kautta ihailua herättävä paikka. Satakielenrinteen suunnittelussa pitää pystyä vastaamaan siihen, millainen on ihmislähtöinen asuinalue tämän päivän elintapoihin ja inspiroivan ympäristön vaatimuksiin liittyen.

Tapiolan Satakielenrinne

Arkkitehtuurikutsukilpailu 15.5. - 29.9.2017
Kilpailuohjelma

Taitto: Pirita Meskanen, ISS Proko Oy

Kannen kuva: Leimuniitty koillisesta: Ria Ruokonen,
Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy

Tapiolan Satakielenrinne

Arkkitehtuurikutsukilpailu 15.5. - 29.9.2017

Kilpailuohjelma

Sisällysluettelo

1	Kilpailukutsu	2
1.1	Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus	2
1.2	Kilpailun osallistujien valinta	2
1.3	Palkkiot	2
1.4	Palkintolautakunta	2
1.5	Kilpailun säännöt	3
1.6	Kilpailuohjelman hyväksyminen	3
1.7	Kilpailuasiakirjojen luovutus ja käyttö	3
1.8	Kilpailun aikataulu	3
2	Kilpailutekniset tiedot	4
2.1	Ohjelma-asiakirjat	4
2.2	Kilpailuseminaari	4
2.3	Kilpailua koskevat kysymykset ja lisäohjeet	4
2.4	Kilpailun ratkaiseminen ja tulosten julkaiseminen	4
2.5	Kilpailuehdotusten näytteillepano	4
2.6	Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen	5
2.7	Kilpailuehdotusten käyttöoikeus	5
2.8	Kilpailun kieli	5
2.9	Ehdotusten vakuuttaminen ja palautus	5
3	Kilpailutehtävä	6
3.1	Taustaa	6
3.2	Kilpailualue ja ympäristö	13
3.3	Kilpailun tavoitteet	20
3.4	Suunnitteluohjeet	21
3.5	Hankkeen kokonaisaikataulu	25
3.6	Ehdotusten arvosteluperusteet	25
4	Ehdotusten laadintaohjeet	26
4.1	Kilpailuehdotuksessa esitettävä aineisto	26
4.2	Kilpailusalaisuus	28
4.3	Kilpailuehdotusten sisäänjätö	28

1 KILPAILUKUTSU

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Espoon kaupunki järjestää Tapiolan keskustassa sijaitsevasta alueesta arkkitehtuuri-kilpailun – kilpailualueesta käytetään nimeä Satakielenrinne.

Kilpailu järjestetään julkisen hankintamenettelyn mukaisena kutsukilpailuna.

Kilpailun tarkoituksena on löytää suunnittelija sekä asemakaavan muutoksen pohjaksi suunnitelma, jonka pohjalta eheytetään Tapiolan kansallismaisemaa ja lisätään keskuksen elinvoimaa. Tarkoituksena on sijoittaa kilpailualueelle asuntoja sekä liike- ja/tai palvelutiloja.

1.2 Kilpailun osallistujien valinta

Kutsukilpailun osallistujat valitaan julkisen ilmoittautumismenettelyn mukaisesti hankintailmoituksessa ilmoitettujen kriteerien perusteella.

Suunnittelukilpailua koskeva ilmoitus julkaistaan Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa (Ted - Tenders Electronic Daily). Ilmoittautumiset hankintailmoituksessa esitettyyn määräaikaan mennessä.

Kilpailuun valitaan viisi (5) suunnitteluryhmää, jollei soveltuvia suunnitteluryhmiä ole ilmoittautunut vähemmän.

Osallistuvaan työryhmään tulee kuulua arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun, maisema-arkkitehtuurin sekä liikennesuunnittelun asiantuntemusta.

1.3 Palkkiot

Kullekin kilpailuun osallistuneelle ja hyväksytyn kilpailuehdotuksen jättäneelle työryhmälle maksetaan vain yhdestä ehdotuksesta palkkiona 20 000 € (+ alv 24 %).

Palkkio maksetaan Suomen Arkkitehtiliiton kautta ja siitä pidätetään 10 % palkintolautakuntaan kuuluvan, kilpailutoimikunnan nimeämän SAFAn edustajan palkkiota ja muita kuluja varten.

1.4 Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluvat:

Kilpailun järjestäjän Espoon kaupungin nimeäminä:

Olli Isotalo, teknisen toimen johtaja, Espoon kaupunki, palkintolautakunnan puheenjohtaja

Ossi Keränen, arkkitehti, asemakaavapäällikkö, Espoon kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus

Antti Ahlava, arkkitehti, vararehtori, Aalto-yliopisto

Nathalie Lautenbacher, lehtori, Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

Antti Mäkinen, dipl.ins., projektinjohtaja, Espoon kaupunki, teknisen toimen esikunta

Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunnan nimeämänä:

Jyrki Tasa, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan asiantuntijoina toimivat:

Meiri Siivola, arkkitehti, aluearkkitehti, Espoon kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus

Minna Järvenpää, arkkitehti, Espoon kaupunki, kaupunkisuunnittelukeskus

Ria Ruokonen, maisema-arkkitehti, Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy

Palkintolautakunta voi kuulla tarvittaessa myös muita asiantuntijoita.

Palkintolautakunnan sihteerinä on arkkitehti Mervi Savolainen, ISS Proko Oy.

Palkintolautakunnan sihteeri ja asiantuntijat eivät osallistu päätöksentekoon.

Näkymä Leimuniityn suunnalta (Heidi-Hanna Karhu, 1.11.2016).

1.5 Kilpailun säännöt

Kilpailussa noudatetaan Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

1.6 Kilpailuohjelman hyväksyminen

Kilpailun järjestäjät, kilpailun palkintolautakunta sekä Suomen Arkkitehtiliiton kilpailuasiantuntija ovat hyväksyneet tämän kilpailuohjelman liiteasiakirjoineen.

1.7 Kilpailuasiakirjojen luovutus ja käyttö

Kilpailuohjelma ja muut kilpailuasiakirjat toimitetaan sähköisesti.

Kilpailijoilla on oikeus käyttää toimitettua kartta- ja kuva-aineistoa ainoastaan kilpailuehdotuksen laatimiseen. Aineiston osittainenkin käyttö muuhun tarkoitukseen on kielletty.

1.8 Kilpailun aikataulu

Kilpailu alkaa 15.5.2017 ja päättyy 29.9.2017.

2 KILPAILUTEKNISET TIEDOT

2.1 Ohjelma-asiakirjat

Ohjelma-asiakirjoja ovat tämä kilpailuohjelma sekä sen kuvat.

Lisäksi kilpailijoille kilpailuajan alussa toimitettavasta verkkosijainnista on ladattavissa:

Kartta-aineisto:

1. Kilpailualueen rajausta (dwg)
2. Pohjakartta (dwg ja tif)
3. Ortokartta (jpg) *Huom, keskeinen alue työmaata*
4. Historiallinen kartta, keskiaikainen uoma

3D-malli:

5. 3D massamalli ja verkkomalli, *tarkentuu ennen kilpailun alkua*

Selvitykset ja suunnitelmat:

6. Tapiolan pyöräreitit v.2020
7. Tapiolan keskuksen viitesuunnitelma (Arkkitehtitoimisto HKP Oy)
8. Satakielitalon viitesuunnitelma (v. 2014) kaavamuutosehdotusta varten (HKP Oy)
9. Tarkastelu Tapiolan puutarhakaupungin peruseräma-alueista (Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy)
10. Tapiolan keskusta-alueen designmanuaali
11. Tapiolan kasvillisuus selvitys
12. Tapiolan keskuspysäköinnin selvitys (Sito)
13. Alueleikkaus (dwg), *tarkentuu ennen kilpailun alkua*
14. Alueleikkauksen pohjakaavio, Tapiolan keskustan tuleva rakennuskanta
15. Maisema-analyysit (Byman & Ruokonen Oy)

Valokuvat:

16. Valokuvia kilpailualueelta

Aluetta koskevaa kartta-aineistoa on myös nähtävillä Espoon karttapalvelussa:
<https://kartat.espoo.fi>.

2.2 Kilpailuseminaari

Kilpailuseminaari järjestetään maanantaina 15.5.2017 tai keskiviikkona 17.5.2017 klo 13. Kilpailuseminaarin aika ja paikka varmistuvat myöhemmin ja ilmoitetaan kilpailuun valituille työryhmille.

2.3 Kilpailua koskevat kysymykset ja lisäohjeet

Kilpailijoilla on oikeus esittää ohjelmaa koskevia kysymyksiä ja pyytää lisäselvityksiä kilpailun aikana, kuitenkin viimeistään 15.9.2017.

Kysymykset varustetaan nimimerkillä ja toimitetaan sähköpostilla kilpailun sihteerille: mervi.savolainen@iss.fi. Otsikkokenttään merkitään "Tapiolan Satakielenrinteen arkkitehtuurikilpailu". Palkintolautakunnan antamat vastaukset toimitetaan kaikille kilpailijoille noin viikon sisällä.

2.4 Kilpailun ratkaiseminen ja tulosten julkaiseminen

Kilpailu pyritään ratkaisemaan marraskuussa 2017.

Arvioinnista laaditaan pöytäkirja, joka sisältää kilpailun yleisarvostelun sekä ehdotuskohdattaisen arvioinnin. Kilpailun tulos julkistetaan kilpailun internet-sivulla, Suomen Arkkitehti-ilto internet-sivulla sekä Arkkitehti-uutiset-lehdessä.

2.5 Kilpailuehdotusten näytteillepano

Kilpailuehdotukset asetetaan nähtäville kilpailun internet-sivuille kilpailuajan päättymisen jälkeen. Kilpailutöitä koskeva palaute esitellään palkintolautakunnalle arvostelutyön yhteydessä ja lautakunnalla on mahdollisuus käyttää palautetta arviointityönsä tukena.

Kilpailun tulosten julkistamisen jälkeen asetetaan palkintolautakunnan arvostelupöytäkirja nähtäville samaan paikkaan.

2.6 Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen

Palkintolautakunta tekee suosituksen jatkotoimenpiteistä kilpailun tuloksen perusteella.

Tavoitteena on, että alueen suunnittelua asemakaavamuutoksen pohjaksi laadittavaksi viitesuunnitelmaksi jatketaan voittaneen ehdotuksen tekijän kanssa.

Alueen asemakaavoitus pyritään käynnistämään välittömästi kilpailun ratkettua.

2.7 Kilpailuehdotusten käyttöoikeus

Kilpailun järjestäjällä on omistusoikeus kilpailuehdotuksiin tekijänoikeuden jäädessä ehdotuksen tekijälle.

Järjestäjällä ja kilpailun perusteella mahdollisen toimeksiannon saaneella on oikeus käyttää hyväkseen muiden ehdotusten aiheita ja ajatuksia tekijänoikeuslain mukaisesti.

2.8 Kilpailun kieli

Kilpailuehdotukset ja kilpailun asiakirjat laaditaan suomen kielellä.

2.9 Ehdotusten vakuuttaminen ja palautus

Kilpailun järjestäjä ei vakuuta eikä palauta ehdotuksia.

3 KILPAILUTEHTÄVÄ

3.1 Taustaa

3.1.1 Tapiolan historiaa

Tapiola on Suomessa laajin ja merkittävin esimerkki toisen maailmansodan jälkeisestä lähiöiden ja asuintalojen suunnitteluideologiasta, jota uuden polven suunnittelijat sovelsivat luodakseen kokonaan uuden kaupunkiyksikön palveluineen ja työpaikkoineen. Entisen Hagalundin kartanon maille 1950-luvulta lähtien rakennettu "new town" -tyyppinen avara ja vaihteleva puutarhakaupunki kuuluu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään valikoimaan suomalaisen modernismin merkiteoksia 1920-luvun lopulta 1970-luvulle.

Tapiola käsittää yhteisen keskustan ja sitä ympäröivät viheralueiden rajaamat lähiöt. Tapiolaksi on katsottu alueet, jotka perustuvat alkuperäiseen Heikki von Hertzenin luomaan periaatteeseen. Sen mukaan kukin alue- ja rakennusryhmäkokonaisuus on annettu yhden arkkitehdin suunniteltavaksi. Asemakaavallisesti keskeistä on maaston ja luonnonympäristön huomioiminen sekä avoimet, Otsolahden rannoille jatkuvat laajat niityt ja viheralueet. Asuintalojen piha-alueet liittyvät avoimina hoidettuihin viheralueisiin. Korkeatasoisen rakennuskannan joukossa maamerkkejä ovat mm. Ervin suunnittelemat Tapion torni ja Mäntytorni sekä Revellin suunnittelemat kerrostalot, ns. Taskumatit. Asuntosääti-

ön Tapiolaan olennaisesti liittyvien keskustan, itäisen, läntisen ja pohjoisen lähiön lisäksi Tapiolaan lasketaan kuuluvaksi eteläiseen lähiöön 1960-luvulla rakennetut Hakalehto, Suvikumpu ja Länsiranta.

Tapiolan rakentaminen osui toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan, jolloin Helsingin seudulla vallitsi ankara asuntopula. Suuret ikäluokat ja muuttoliike pääkaupunkiseudulle edellyttivät määrätietoista asuntopolitiikkaa. Keskustojen asuntoalueita ja erityisesti niiden pihoja pidettiin synkkinä ja lapsille vahingollisina. Tapiolan esikuvana oli howardilainen puutarhakaupunki, jonka onnistuneena soveluksena pidettiin Puu-Käpylää. Tapiolan asuntoalueiden suunnittelussa pidettiin keskeisenä perheiden ja lasten huomioonottamista - asuntotyypeistä asetettiin etusijalle omakoti- ja rivitalot. Tapiola on kokonaisuutena toteutunut "new town" -idean sovellus, joka on ollut sodanjälkeisen kaupunkirakentamisen tärkein esikuva ja vertauskohta.

Lähde: Museoviraston kuvaus Tapiolasta Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY-sivustolla: http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1359

3.1.2 Tapiolan alueen kehittäminen

Tapiolan keskus uudistetaan perusteellisesti. Pääosa Merituulentien ympäristön 1970- ja 1980-luvuilla rakennetuista liikerakennuksista puretaan ja niiden tilalle rakennetaan uusia liike-/asuinrakennuksia. Tonttien rakentamistehokkuus kasvaa jopa kolminkertaiseksi.

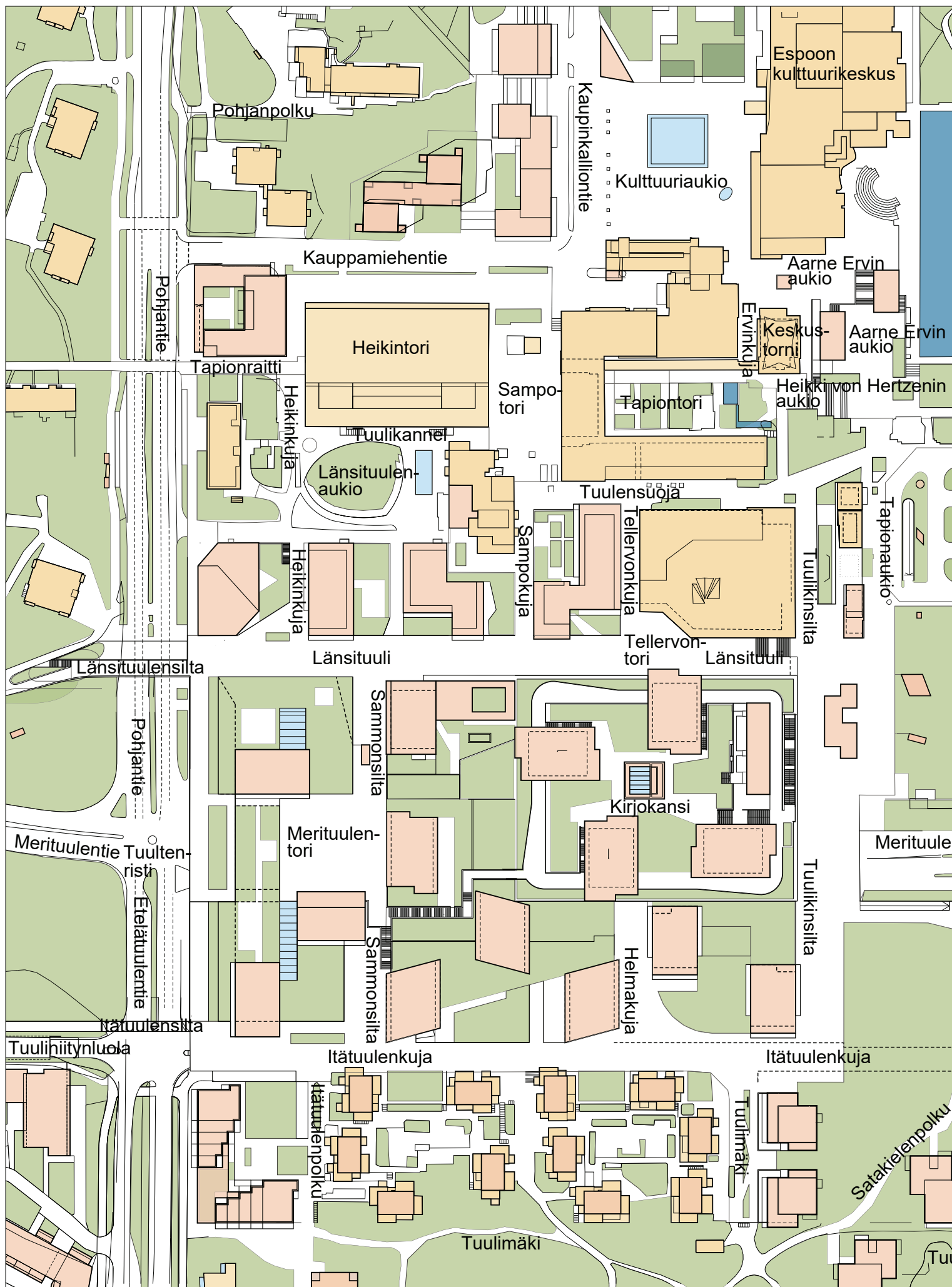
Merituulentien pohjoispuolelle on keväällä 2016 valmistunut 2100 autopaikan maanalainen keskuspysäköintilaitos ja keskitetyt huoltotilat sekä alueellinen yhteisväestönsuoja. Merituulentien alueella on käynnissä ns. LähiTapiola-hanke, johon sisältyy Merituulentien ja bussiterminaalin toteuttaminen sekä keskeisten tonttien kehittäminen ja rakentaminen. Hankkeen pääsuunnittelija on Arkkitehtitoimisto SARC Oy.

Tapiolan keskuksen kokonaisuudistusta ohjataan ns. viitesuunnitelmalla. Koko keskuksen viitesuunnitelman laatimisesta ja sen ajan tasalla pitämisestä vastaa Arkkitehtitoimisto HKP Oy.

Tapiolan perinteinen 1960-luvulla toteutettu ns. Ervin keskusta säilyy ja sitä kehitetään nykyisen rakennuskannan pohjalta.

Tapiolan keskuksen kehittämisen edetessä keskukseen on muodostumassa kolme vyöhykettä: Merituulentien eteläpuolelle asuntoja, Merituulentien kohdalle ja sen pohjoispuolelle liiketilaa, joukkoliikenteen vaihtoterminali ja niiden yläpuolisia asuntoja sekä Tapionraitin ja Keskusaltaan ympäristöön kulttuuria ja siihen liittyviä palveluja.

Teatterin sijoitusta selvitetessä laadittiin tarkastelu Tapiolan puutarhakaupungin peruseriaatteista ja kaupunkirakenteen kehityksestä (Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy). Tarkastelun perusteella teatterin tilojen oikea sijoituspaikka on Ervin alkupeiräisen keskustasuunnitelman hengen mukaisesti Kulttuurikeskuksen yhteydessä Tapiolan historiallisessa keskuksessa Keskusaltaan äärellä. Kulttuurikeskus entistä vahvempaan kulttuurikeskittymänä säteilisi ympäristöönsä. Se olisi voimakas piristysruiske Tapiolan arvokkaaseen ns. Ervin keskusta, esimerkiksi Keskustornille, Tapiontorille ja Heikintorille. Keskustorni on Tapiolan keskuksen ikoninen maamerkki, jota korkeampia rakennuksia ei keskukseen tule.

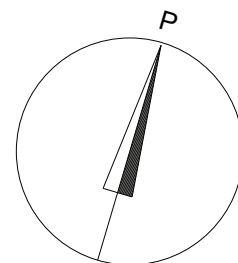

TAPIOLAN KESKUSPROJEKTI

VIITESUUNNITELMA 2017

- NYKYISET RAKENNUKSET
- UUDISRAKENNUKSET

0 50 100 150

NIMISTÖ
ALUEKUVA 1:2000

16.3.2017

Tuultenallas, Satakielitalo ja Vesiputoustalo koillisen suunnalta

3.1.3 Tuultenaltaan alue

Vesiputoustalon edustalla olevan Tuultenaltaan alueen kehittämisen keskeisenä lähtökohtana on Tapiolan keskuksen ja Otsolahden välinen laaja ja avoin maisematila. Alueelle on vuonna 2016 palautettu alkuperäisen muotoinen ja kokoinen suuri kiertoliittymä, Tapiolanympyrä. Leimuniityn puiston kunnostus ja uudistaminen alkuperäiseen loistoonsa valmistui syksyllä 2016. Maisematilan lounaiskulmaan vuonna 1985 rakennettu Tuultenallas on muuta maastoa alempana ja etäällä keskustan kävijävirroista, mikä jo lähtökohtaisesti on ollut epäonnistunut ratkaisu. Siitä ei ole muodostunut keskustan eteläosaan samanlaista kaupunkikuvallista tai toiminnallista kiintopistettä kuin Keskusaltaasta, joka siihen rajautuvine rakennuksineen on koko Tapiolan maamerkki.

Tapiolanympyrä sitä ympäröivine viheralueineen on nykyään kansallismaisemaa. Leimuniityn ja Kirkkopuistikon muodostamalla kokonaisuudella oli aikanaan suuri merkitys

Tapiolan markkinoinnissa ja tunnetuksi tekemisessä. Erityisesti on huomattava, että kysymyksessä on kansainvälisissä maisema-arkkitehtijulkaisuissa ainoa Suomesta esitelty puistokohde. Nyt on ainutlaatuinen tilaisuus täydentää tämä puistosuunnitelma myös sen lounaiskulman osalta ja saattaa loppuun keskustaa yhdistävä maisemakokonaisuus. Uudistettu ja täydennetty maisematila "brändää" nyt Tapiolan uudistamista.

Vesiputoustalon edustan alueesta on laadittu alustavia tarkasteluja, joiden lähtökohtana on keskeinen sijainti avoimen maisematilan ja keskustan nivelkohdassa ja uusien asuinrakennusten sijoittelu maiseman ehdoilla Tapiolan puutarhakaupungin peruseräperäisten mukaisesti. Olennaista on myös suunnitella Tapiolan keskuksesta mielenkiintoinen ja sujuva jalankulku- ja pyöräilyreitti Otsolahdelle. Alustavat tarkastelut on laatinut Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy ja Arkkitehti HKP Oy.

Maisema-arkkitehti Ria Ruokonen Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy:stä kuvaa ratkaisua seuraavasti:

”Leimuniityn suunnittelussa oli vuonna 1959 pääosassa huolellinen maaston muotoilu. Vanhaa peltopintaa nostettiin jopa pari metriä, jotta katu, pysäköintikenttä, rakennukset ja vanhat männyt saatiin sopusointuun maisemassa. Nyt maastoa muovaillaan määrätietoisesti myös puistotilan lounaisosassa, jotta Tuultenaltaan painanne saadaan nostettua osaksi kokonaisuutta. Puiston pinta pengerretään loiviksi terasseiksi, joiden takana kulkee esteetön pyörä- ja kävelyreitti Tuulikinsillalta Otsolahden suuntaan. Matalat massapensaat muodostavat jalustaa rakennuksille. Talojen välisille aukioille istutetut puuryhmät luovat reunavyöhykettä ilman, että ne estävät pitkiä näkymiä keskustan ja Otsolahden suuntaan. Korkeimmalla maastokohdalla kasvavat männyt ja muu luonnonpuusto muodostavat vihreän selustan uudelle rakentamiselle samaan tapaan kuin muualla Tapiolassa. Itätuulenkuja ja asuntojen pysäköintipaikat sukeltavat kannen alle, jolloin koko pihataso on yhtenäinen. Kannen reunat jäävät maaston sisään. Keskeinen kaupunkitila näyttyy kaikilta sivuilta puistomaisena.”

Maisematilan ja uusien asuinrakennusten portaittainen nousu Leimuniityltä Itätuulenkujaalle pehmentää siirtymistä kohti keskustan uusia korkeita rakennuksia. Keskustornin ja sen väljän ympäristön asema vahvistuisi entisestään, mikä vastaa Tapiolan kulttuuriarvoja. On huomattava, että Kirkkopuistikko ja Leimuniitty eivät alun perin ole olleet toiminnallisesti aktiivisia puistoja vaan ne on tehty pääasiassa katseltaviksi niin ympäröivistä rakennuksista käsin kuin autoilijan ja kävelijän näkökulmasta. Tapiolan keskustan asukasmäärän lisäntyessä on kuitenkin syytä tutkia myös puisto- toimintojen sijoittamista uudelle viheralueelle.

Edellä esitetty osoittaa, että Tuultenaltaan alueen kehittämiseen sisältyy ainutlaatuinen mahdollisuus löytää Tapiolan keskukseen ratkaisu, joka kohottaa Tapiolan kansallismäiseman uudelle tasolle. Alueen ratkaisua on perusteltua hakea arkkitehtuurikilpailulla.

Tuultenaltaan alue, Satakielitalon tontti sekä Merituulentien ja Tapiolantien rajautuva puistoalue ja Itätuulenkujan itäosa muodostavat kokonaisuuden, jolle laaditaan uusi asemakaavanmuutos.

Itätuulenkuja

3.1.4 Tapiolan keskuksen viitesuunnitelma

LähiTapiola-ryhmä omistaa keskuksen ytimessä metroaseman ympäristössä useita kiinteistöjä. Ns. LähiTapiola-hankkeeseen sisältyy näiden kiinteistöjen kehittäminen sekä Merituulentien ja bussiterminaalin toteuttaminen. Muuten Tapiolan keskuksessa kiinteistöjen omistus on hajautunut eri omistajien hallintaan.

Hajautuneesta omistuksesta johtuen Tapiolan keskusta ei voi uudistaa yhtenä kokonaisuutena, vaan keskusta pitää kehittää kokonaisuutena niin, että kiinteistöjen uudistaminen voi tapahtua eri aikoina. Keskuksen ydin saadaan uudistettua yhtenä isona hankkeena, koska LähiTapiola-ryhmä omistaa keskeiset kiinteistöt.

Keskuksen kehittämisen kokonaisuutta hallitaan viitesuunnitelmalla, jossa on esitetty keskuksen uudistustyön kuviteltu lopputilanne, jolloin kaikki uudistettavat kiinteistöt on rakennettu uudelleen.

Viitesuunnittelutyöllä luodaan edellytykset kokonaisuuden hallinnalle ja samalla edellytykset yksittäisten kiinteistöjen uudistamiselle. Samalla turvataan myöhemmin uudistettavien kiinteistöjen kehittämisedellytykset.

Koska Tapiolan keskus on monitasoinen, viitesuunnitelma on laadittu tasoittain.

Kun yksittäinen kiinteistö käynnistää uudistushankkeen suunnittelun, suunnitelmia testataan viitesuunnitelmassa. Näin myös Satakielenrinteen alueen suunnitelmia tulee testata tuoreimpaan viitesuunnitelmaan.

Viitesuunnitelma toimii asemakaavojen laadinnan lähtökohta-aineistona.

Viitesuunnitelman laadinnasta ja ajan tasalla pitämisestä vastaa Arkkitehtitoimisto HKP Oy/arkkitehti Jukka Hyvämäki.

Viitesuunnittelutyön tilaajina toimivat keskuksen kiinteistöjen omistama Tapiolan Alueen Kehitys Oy ja Espoon kaupunki.

Tapiolan keskusprojekti, viitesuunnitelma (Arkkitehtitoimisto HKP Oy, 2015).

3.2.2 Kaupunkikuva ja rakennettu ympäristö

Kilpailualueen rakennettu ympäristö on Tapiolan alkuperäistä keskustaa myöhemmin 1970–80-luvulla toteutettua osaa. Muutoskohteena oleva Tuulipuisto, Vesiputoustalon edusta ja Satakielitalon kiinteistö sijaitsevat näkyvällä paikalla Tapiolan keskeisessä sisääntuloympäristössä, Leimuniityn, Tapiolaukion ja suuren kiertoliittymän muodostaman aukion lounaisreunalla.

Tuulipuiston alue on ollut pääosin avointa niittypuistoa, jonka länsiosalla sijaitsee Vesiputoustaloon ja sen vesiputousjärjestelmään liittyvä vesiallas Tuultenallas. Vesiputousjärjestelmä ei ole ollut pitkään aikaan toiminnassa mm. altaan vesiteknisten ongelmien vuoksi. Nykyisin allas ja puistoalue toimivat viereisen rakennustyömaan huoltoalueena. Satakielitalon ja Vesiputoustalon liikerakennukset muodostavat jyrkkää reunaa avoimeen maisemaan. Tällä kohdin rakennettu ympäristö ei ilmennä puutarhakaupunkimaista miljöötä. Kilpailualueella puretaan Satakielitalo ja sen paikalle, sekä Tuulipuiston alueelle pyritään rakentamaan asuinympäristöä, joka kohentaa alueen kaupunkikuvaa.

Kilpailualueen ympäristössä Tapiolan sisääntuloaukion luoteis- ja pohjoisreunalla on alkuperäistä ja arvokkainta puutarhakaupungin keskustaa. Koillis- ja itäreunoilla aukio rajautuu säilytettäviin Tapiolan asuinalueisiin Otsolahden rannalla. Sisääntuloaukiota rajaavat suunnillaan niin monumentaalirakennukset Keskustorni, hotelli Garden ja Tapiolan kirkko kuin Otsolahden alueen pientalot ja 10-kerroksiset asuintornit.

Sisääntuloaukion länsireunalla keskustarakenne täydentyy Merituulentien päälle ja sen molemmille puolille jo rakenteilla olevan kauppakeskus Ainoan (2-4) ja sen päälle sijoittuvien Kirjokannen asuintalojen jatkeeksi. Myös kilpailualueen viereinen Vesiputoustalo ja sen länsipuoleiset rakennukset samoin kuin osa Länsituulen pohjoispuoleisten alueiden

rakennuksista puretaan ja niiden paikalle toteutetaan uudisrakentamista keskustan viitesuunnitelmassa 2017 esitetyllä tavalla. Vesiputoustalo puretaan nykyisen aikataulun mukaan vuonna 2018. Tuleva keskustakonaisuus hahmottuu viitesuunnitelmassa ns. lopullisessa tavoitetilassaan sekä vuoden 2020 vaiheen kuvissa myös tarkemmin eri kerrostasoittain.

Uuden kauppakeskuksen tilat sijoittuvat neljään kerrokseen, joista alin taso +1 yhtyy Merituulentien, bussiterminaalin sekä Tapiolaukion pysäköintilaitoksen tasoon. Seuraava taso +8 yhtyy Tuulikinsillan tasoon ja kolmas taso on +12 Länsituulen taso, minkä yläpuolella on vielä yksi liikekerros. Liiketilat muodostavat kaupunkikuvallisesti yhtenäistä julkisivua, räystäskorko on noin +24. Uudet asuinrakennukset ovat enimmillään 12-kerroksia ja jäävät hieman 13-kerroksista Keskustornia matalammaksi. Länsituulen pohjoispuolella uudisrakennusten korkeudet madaltuvat kohti vanhaa keskustaa kunnioittaen sen asemaa arvokkaana rakennettuna ympäristönä.

Kauppakeskukseen liittyvien uusien asuintornien pihatasot nousevat portaittain alkaen Itätuulenkujan varrella noin +8 tasolta pohjoiseen päin liiketilojen kattotasoiille. Ylimpänä sijaitsee Kirjokannen asuntopiha noin tasoilla +24 ja +29. Liiketilojen yläpuolella sijaitsevat uudet asuinrakennukset ovat Kirjokannelta laskien 8-kerroksisia.

Uudisrakentamisen myötä Itätuulenkujan kansirakenne uudistetaan kokonaisuudessaan ja siinä yhteydessä myös nykyisten asuintalojen pihakansia parannetaan. Itätuulenkujan eteläpuolella olevat 6-8-kerroksiset asuintalot tulevat alueella säilymään, mutta niihin on alustavasti tutkittu yhtä lisäkerrosta. Myös kilpailualueen kaakkoispuolella Tapiolantien varrella sijaitsevat 4- ja 5-kerroksiset asuintalot tulevat säilymään.

Näkymä Otsolahden suunnalta (Heidi-Hanna Karhu, 1.11.2016).

3.2.3 Kulttuurihistorialliset arvot

Muutosalue on osa Tapiolan puutarhakaupunkia. Se on yksi Suomen valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä (RKY), jotka museovirasto on määritellyt valtakunnallisessa inventoinnissaan. Tapiola on myös yksi ympäristöministeriön työryhmän valitsemista Suomen kansallismaisemista. Valtioneuvoston päätöksen mukaisten valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen arvot säilyvät.

Muutosalueen rakennuksilla Satakielitalolla tai Vesiputoustalolla ei ole katsottu olevan suojeltavia arvoja, vaan alueen suojelutavoitteet liittyvät laajemman kokonaisuuden ominaispiirteiden vaalimiseen.

3.2.4 Luontoarvot ja maisema

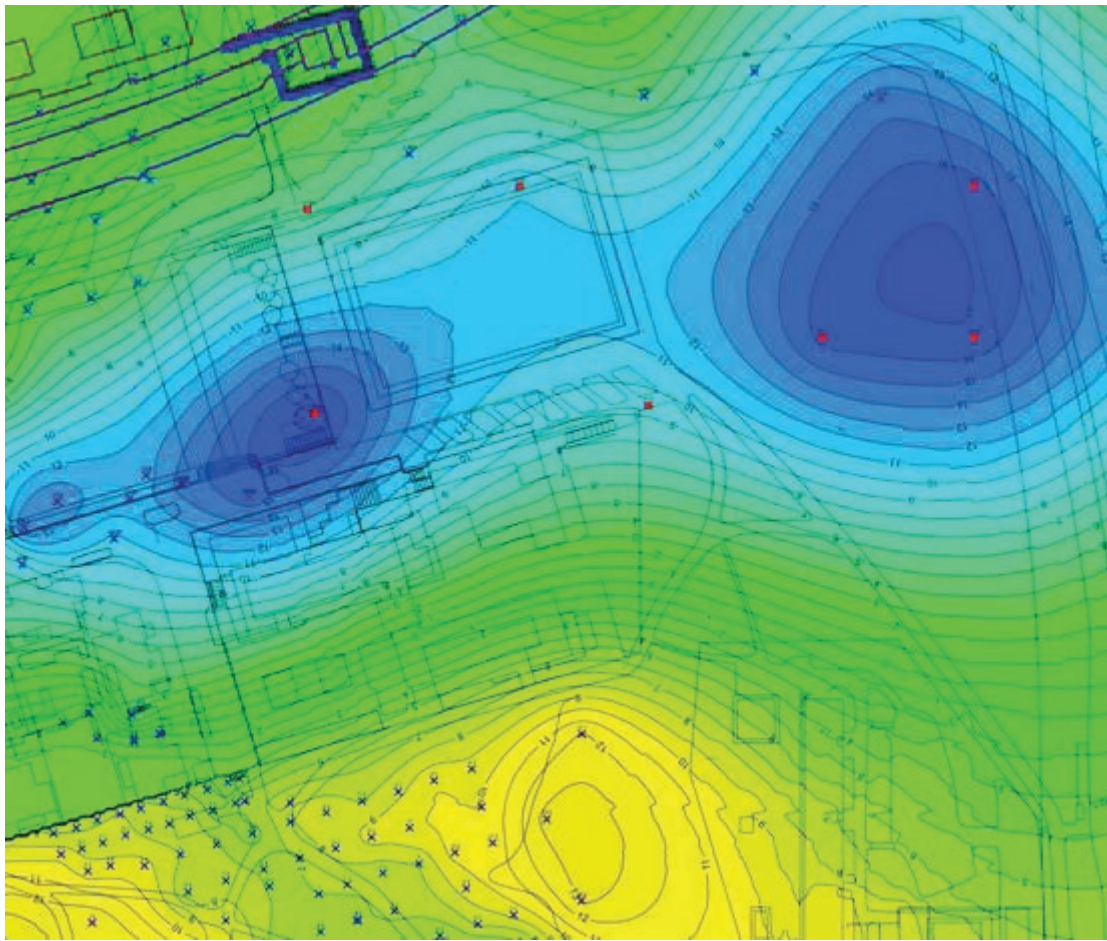
Kilpailualue sijaitsee keskeisesti sekä suhteessa Tapiolan keskuksen avoimien vihreiden ketjuun, että keskustan rakennettuun ympäristöön. Tapiolan kuuluisat puistot, kilpailualueeseen rajoittuva Leimuniitty sekä

pohjoisempana sijaitseva Silkkiniitty edustavat Suomessa harvinaista modernismin ajan puistoperinnettä. Laajat avoimet nurmipinnat ja niitä täydentävät värikkäät, geometrisesti polveilevat massaistutukset sekä maisematailan pohjoisreunalla kirkon edustan vanhat männyt ovat olennainen osa Tapiolan kaupunkikuvaa ja keskeinen osa Tapiolan identiteettiä.

Otsolahti on voimakkaasti läsnä kilpailualueella. Avoimet näkymät keskustan suunnasta vesipintaan ovat kaupunkikuvallinen lähtökohta.

Kilpailualueen eteläpuolella sijaitseva Tuulimäki on osa Tapiolan metsäisten mäkien sarjaa. Korkeiden puiden latvuslinja muodostaa taustasiluettia keskustalle pohjoisen suunnasta katsottuna. Puusto on koivuvaltaista sekametsää, jonka joukossa on komeita vanhoja mäntyjä.

Kilpailualueen läpi on vanhastaan kulkenut leveä niskaoja lännestä Otsolahteen. Tapiolantien itäpuolella oja on rakennettu kanavaksi 1950-luvulla. Tapiolantien länsipuolella oja on tällä hetkellä kokonaan putkitettu.

Pohjaolosuhteet

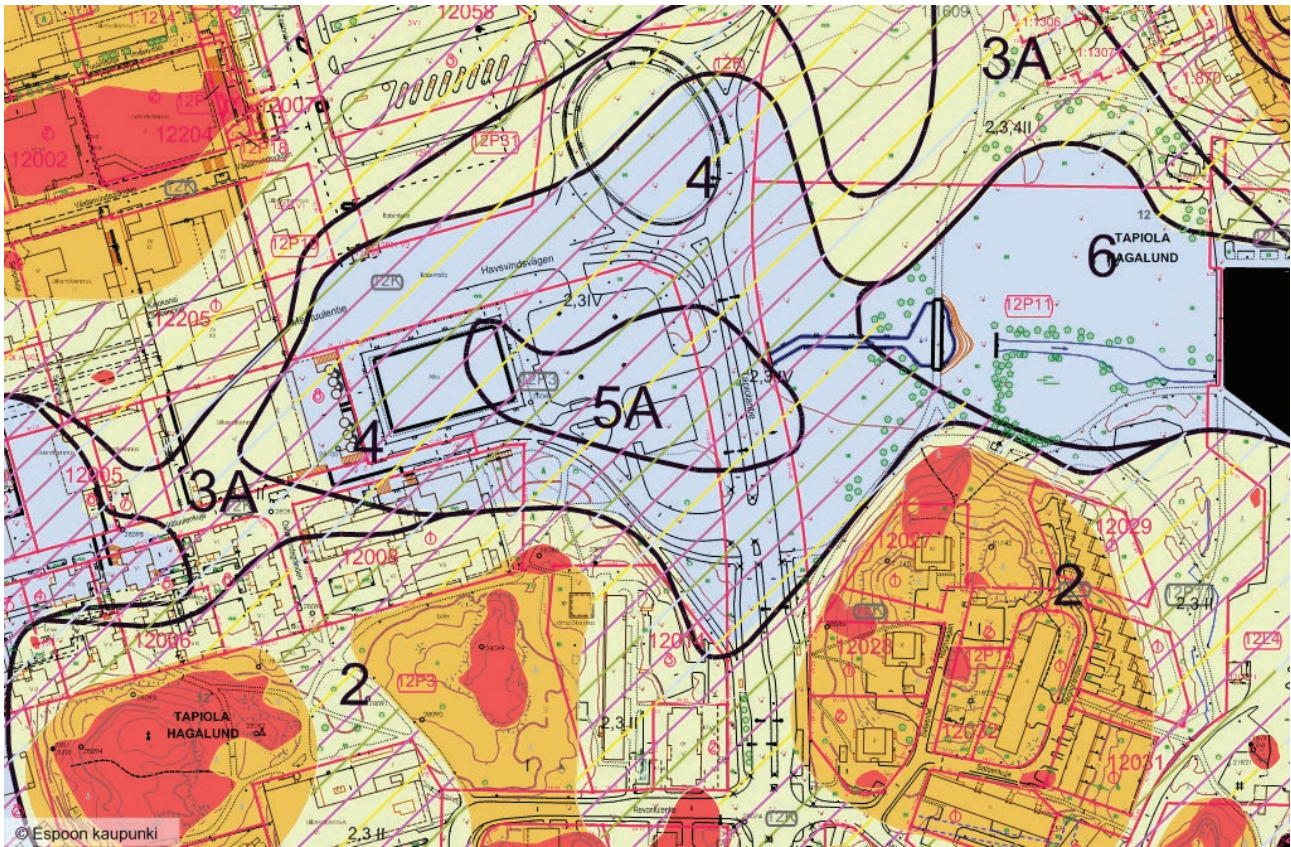
3.2.5 Maaperä ja perustamisolosuhteet

Kilpailualueen tontilla on hyvin vaihtelevat pohjaolosuhteet. Tontin lounaisosassa on avokalliota, pohjois- ja itäosassa savikkoa. Savi-
muodostuman paksuus vaihtelee noin 2 – 9 m. Savi-
muodostuman alapuolella on hienoa hiekkaa, soraa ja moreenia. Alueen halkaisee itä-länsisuuntainen kallioruhjelaakso, jossa kalliopinta sukeltaa syvimmillään 20 m maanpinnan alapuolelle. Kilpailualueen lounaisosassa kalliopinta nousee jyrkästi ja savikerrostuman paksuus ohenee. Merituulentielle on rakennettu vesitiivis kaukalo joka on osittain perustettu paalujen varaan. Vesiputoustalo on perustettu pääosin paaluperustuksille. Satakielitalon kohdalla nykyisen rakennuksen perustamistapa vaihtelee eteläosan kalliovaraisesta perustamisesta pohjoisosan lyöntipaaluperustukseen. Alueen maanpinta vaihtelee pääosin tasojen +2...+3 välissä lukuun ottamatta etelän Tuulimäkeä jossa maanpinta nousee noin tasolle +12.

Alueella normaali pohjavedenpinta on lähellä maanpinnan tasoa. Runsaasta rakentamisesta johtuen alueen pohjavesipinnan vaihteluväli on ollut havaintojaksolla 2008–2017 noin -2.40...+2.00. Kaikki rakenteet, jotka ulottuvat pohjavedenpinnan alapuolelle on oltava vesitiiviitä, koska pohjavedenpintaa ei saa alentaa kilpailualueella. Lisäksi rakenteissa on otettava huomioon merivesitulvaan varautuminen eli rakennusten tasot jotka ulottuvat tason + 3 (N60) alapuolelle on suojattava patoseinin tai kaukalotyypisillä vedenpaine-eristetyillä ratkaisulla.

3.2.6 Maanomistus

Puisto- ja katualueet ovat Espoon kaupungin omistuksessa. Satakielitalon ja Vesiputoustalon tontit ovat yksityisessä omistuksessa.

Maaperäkartta ja rakennettavuusluokitus

Alue on osin vaikeasti rakennettavaa syvää pehmeikköä (rakennettavuusluokkaa 4) ja osin erittäin vaikeasti rakennettavaa syvää pehmeikköä (luokkaa 5A). Perustamistapana on paaluperustus. Satakielitalon alue on pääosin maaperältään moreenia, jonka päällä on silttiä ja hiekkaa. Pääosa Satakielitalon alueesta on normaalisti rakennettavaa (rakennettavuusluokkaa 2). Kuitenkin korttelin luoteisnurkalla on vaikeasti rakennettavaa pehmeikköä (rakennettavuusluokkaa 3A) ja koillisnurkalla savialuetta ja vaikeasti rakennettavaa syvää pehmeikköä (luokkaa 4).

3.2.7 Liikenne

Kilpailualue sijaitsee erinomaisten joukkoliikenneyhteyksien ja palvelujen lähellä – Tapiolan uudistuva liikekeskus ja bussiterminaali, sekä tuleva metroasema sijaitsevat noin 100–150 metrin etäisyydellä Merituulentien ympäristössä. Uudistettu Merituulentie kulkee liikekeskustan alitse noin tasolla +1. Bussiterminaali sijoittuu tähän tasoon ja metroasema sen alapuolelle. Tapiolan maanalainen keskuspysäköinti sijaitsee Merituulentien pohjoispuolella ja sinne ajetaan keskustan itäpuolella kiertoliittymän kautta ja länsipuolella Etelätuulentieltä lähtevän ajorampin kautta.

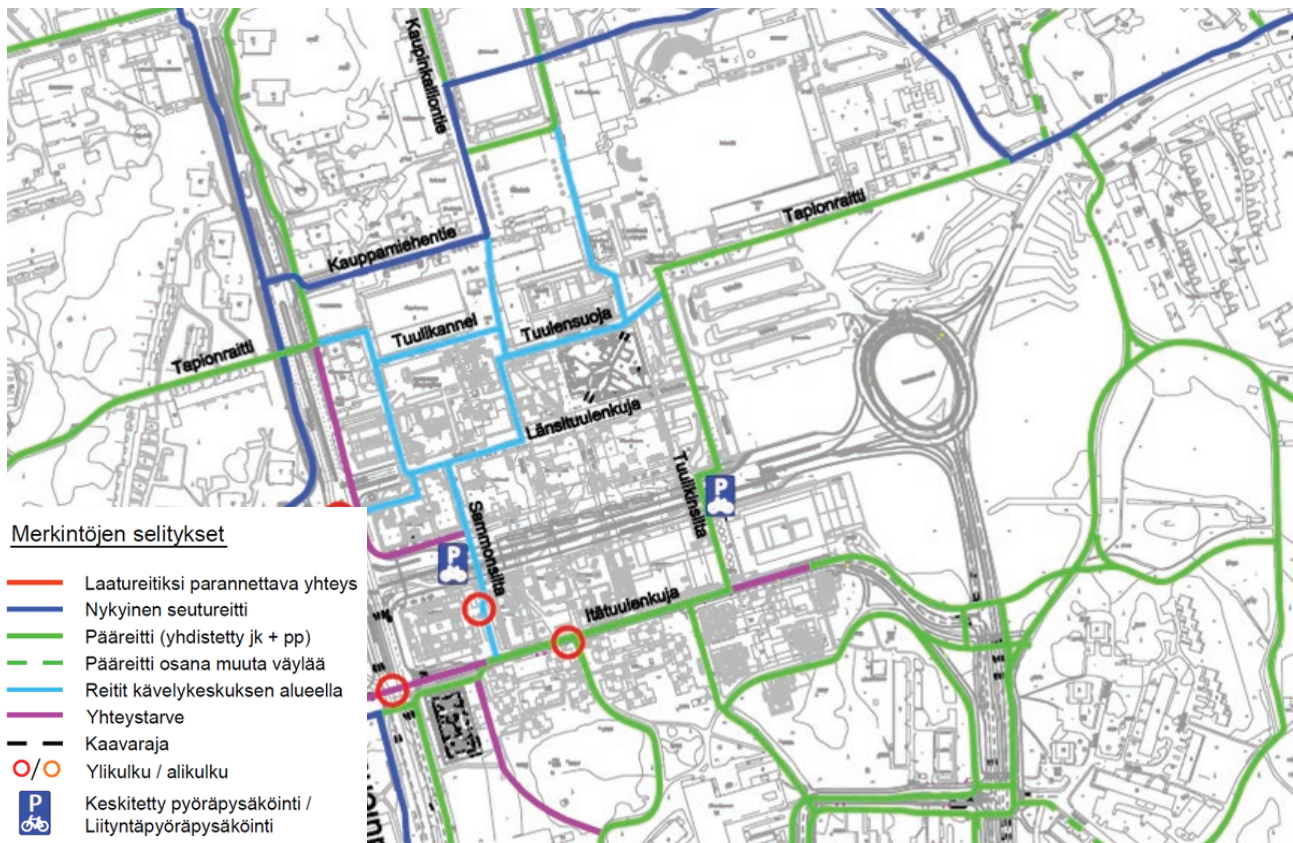
Merituulentien keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (KAVL 2030) on noin 10 000 ajoneuvoa ja Tapiolantien noin 12 000 ajoneuvoa. Kilpailualueeseen sisältyvällä Itätuulenkujalla keskimääräinen arkivuorokauden liikennemäärä on noin 2 000 ajoneuvoa.

Itätuulenkujan rakennukset kohoavat kansitasolta (noin tasolta +8) ja kannen alapuolella ovat pysäköinti- ja huoltotilat sekä ajoneuvo liikenteen kadut (noin tasolla +3). Ajoyhteys

tonteille on Etelätuulentien ja Tapiolantien suunnalta Itätuulenkujan alatasen kautta. Itätuulenkujan mitoittava alikulkukorkeus on enimmillään 3,6 metriä, jolloin uuden kansirakenteen alapinta on alimmillaan n. 3,8 metrin korkeudessa kadun pinnasta. Itätuulenkujan mitoittava alikulkukorkeus on enimmillään 3,6 metriä, jolloin uuden kansirakenteen alapinta on alimmillaan n. 3,8 metrin korkeudessa kadun pinnasta.

Tuulimäen puistoalueella sijaitsevan Tuulimäen väestösuojan urheilu- ja harrastustiloihin kuljetaan samoin Itätuulenkujan ja sen poikkikadun Tuulimäki-nimisen kujan kautta.

Itätuulenkujaa pitkin kulkee kevyenliikenteen reitti, joka ei kuitenkaan nykyisellään ole riittävän toimiva. Tavoitteena on kehittää siitä pyöräilyn pääreitti (yhdistetty jalankulku ja pyöräily). Kadun länsipäähän on suunnitteilla Etelätuulentien ylittävä kevyenliikenteen silta Itätuulenkujan kansitasolle. Itäpäässä on yhteystarve kansitasolta Itätuulenkujan alatasolle Otsolahden suuntaan.

Ote kartasta Tapiolan pyöräreitit v.2020. Kilpailualueella reitit tulee tutkia erikseen uuteen suunnitelmaan liittyen. Katso myös kilpailuohjelman liitteet 6 ja 12.

Keskustasta Tuulikinsiltaa pitkin on myös yhteystarve Otsolahden suuntaan. Merituulentien ylittävä Tuulikinsilta rakentuu osana uutta pohjois-eteläsuuntaista kevyenliikenteen pääreittiä. Kevyenliikenteen sillalle toteutetaan merkittävä määrä yleisiä pyöräpysäköintipaikkoja liikekeskustan ja metroaseman liityntäliikenteen käyttöön. Tuulikinsillalle sijoittuu lisäksi kahvila- ja ravintolatoimintaa Ainoan edustalle. Keskustan länsiosaan rakentuu myös toinen Merituulentien ylittävä kevyen liikenteen raitti Sammonsilta.

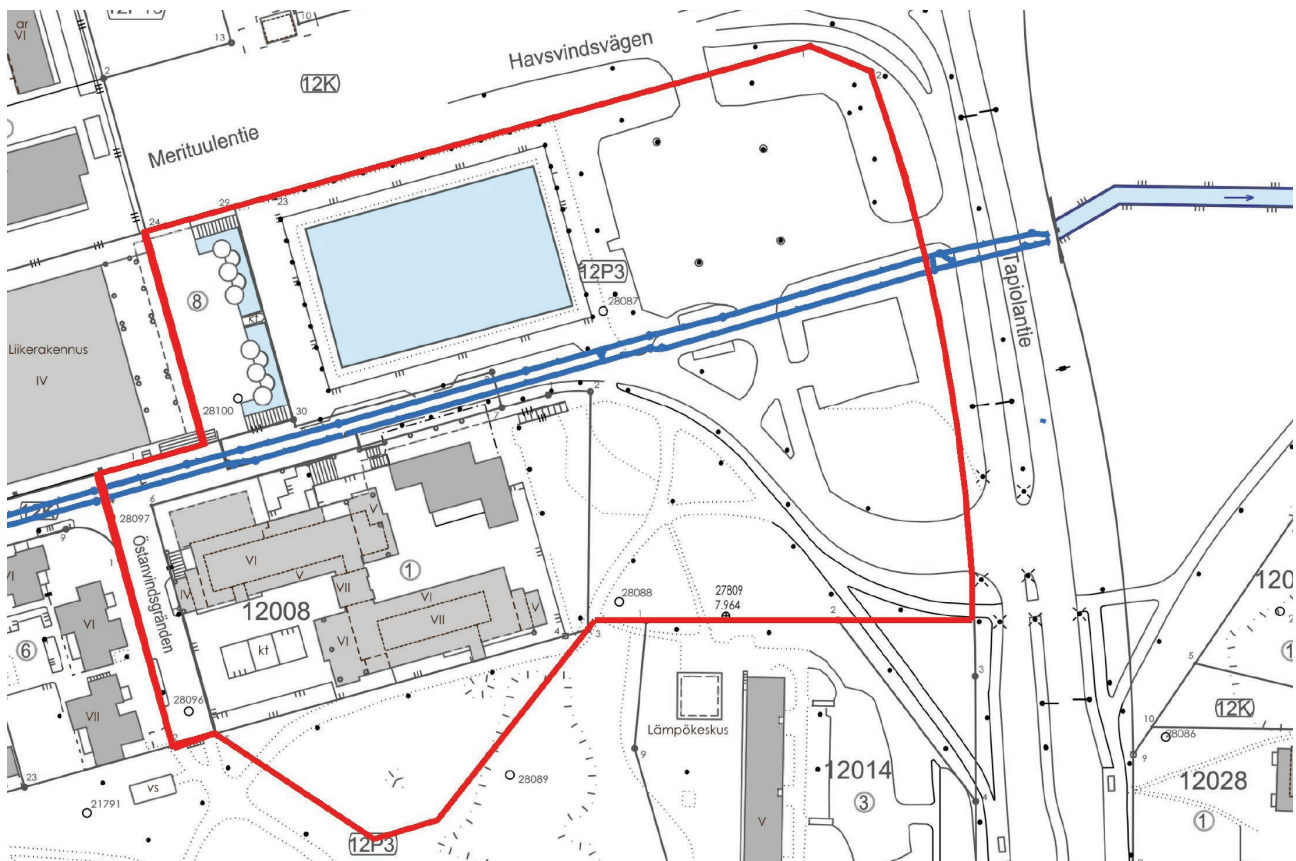
3.2.8 Hulevedet

Keskusta-alueelta johdetaan hulevesiä osittain Merituulentien alla teknisessä kanaalissa olevaan hulevesipumppaamoon ja osittain Itätuulenkujaalla kulkevaan suureen (Dn 1200) hulevesilinjaan (jonka sijainti näkyy oheisessa kuvassa).

Itätuulenkujan viettoviemäreitä pitkin hulevedet johtuvat Tapiolantien itäpuolelle ja hulevesien purku johtuu Leimuniityn

kanavaan. Kanavassa on merkittävä varasto-/viivytystilavuus. Otsolahteen johtuvassa uomassa on myös hulevesien viivytysalue, jossa on kasvillisuutta – alue toimii pienillä virtaamilla luonnonmukaisena hulevesien käsittelynä.

Mahdolliset ylivuototilanteet näillä valuma-alueilla hoituvat hallittuna pintavalunta. Pintavalunnat johtuvat Tapiolantien ylitse itään Leimuniitylle ja sieltä edelleen Otsolahden puolelle. Itätuulenkujaalle on tasoja muokkaamalla muodostettu tulvareitti katua myöden Etelätuulentieltä kohti Tapiolantietä. Reitin länsipää on tasolla +3,5 ja itäpäässä alin kohta Itätuulenkujaalla on noin +2,5. Tuosta kohdasta tulvavesi johtuu Tapiolantien ylitse itään. Toimivan tulvareitin lähtökohtana on, että Tapiolantien matalin kohta on noin tasolla +2,3, jolloin tulviva hulevesi pääsee kadun ylitse ja johtuu Leimuniitylle suurempia haittoja aiheuttamatta.

Kuvassa on sinisellä värillä esitetty Itätuulenkujan kadun alla kulkeva hulevesilinja, jonka sijainti on pysyvä.

Viistotilmakuva idästä (Hannu Vallas, Lentokuva Vallas Oy, 3.5.2016).

3.3 Kilpailun tavoitteet

3.3.1 Yleistä

Suunnitelman tulee olla kaupunkikuvallisesti, toiminnallisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoinen ratkaisu. Tavoitteena on löytää ratkaisu, jonka pohjalta on mahdollista käynnistää asemakaavan muutoksen laadinta.

3.3.2 Kaupunkikuvalliset ja maisemalliset tavoitteet

Kilpailun ensisijaisena tavoitteena on luoda Satakielenrinteen alueesta Tapiolan keskukseen ja kilpailualueen pohjois- ja itäpuoliseen kansallismaisemaan liittyvä, Tapiolan puutarhakaupungin perinteistä lähtevä uusi mielenkiintoinen, toiminnallinen ja maisemallinen osa, joka kunnioittaa alueen vanhaa kulttuuriympäristöä. Kilpailualueelle tulee osoittaa julkista ja avointa ulkotilaa.

Satakielenrinteen kilpailualueelle tavoitellaan arkkitehtonisesti ja maisemallisesti korkeatasoista asuinkorttelia ja siihen liittyviä korkeatasoisia kevyen liikenteen raitteja ja puisto-alueita, joiden tulee täydentää luontevasti sekä Tapiolan uudistettavaa keskustaa että vanhaa miljöötä.

3.3.3 Asuinympäristö

Uuden alueen tulee tukea Tapiolalle luonteenomaista yhteisöllisyyttä ja tarjota eri elämäntilanteissa oleville asukkaille mahdollisuuksia monipuoliseen kanssakäymiseen ja viihtymiseen omassa asuinympäristössään. Kilpailun tavoitteena on tutkia, kuinka yhteiskäyttöiset tilat, kuten esimerkiksi työtilat tai vaikkapa saunat, tai ulkotilojen monikäyttöisyys ja virikkeisyys voivat tukea paikallista sosiaalista kanssakäymistä ja yhteisöllisyyttä.

3.4 Suunnitteluohjeet

3.4.1 Yleistä

Kilpailualueen rajausta on esitetty tämän kilpailuohjelman kuvassa sivulla 13 sekä kilpailuohjelman liitteessä 1.

Leimuniityn, Tapionpuiston ja Tuulipuiston kokonaisuus on Tapiolan keskeisin sisääntuloaukio ja muutokset niin aukiolla kuin sitä rajaavassa ympäristössä tulee suhteuttaa kokonaisuuteen. Oleellista on aukion reunavyöhykkeen luonteva käsittely ja sopusuhtainen yhtenäisyys aukion ympärillä.

Tapiolan keskustan rakentamisessa periaatteena on, että Keskustorni säilyy vanhan keskustan dominanttina ja sen ympärille jää riittävästi avaraa tilaa korostamaan sen asemaa kaupunkikuvassa. Keskustan uudisrakennukset eivät ylitä Keskustornin ylintä korkotasoa +59.4. Uuden keskustan kohokohdaksi rakentuu Merituulentien päälle bussi- ja metroaseman kohdalle LähiTapiolan hanke, ns. Kaupunkikeskus Tapiola, joka sekin jää korkeudeltaan hieman Keskustornia matalammaksi. Tämän uuden kaupunkikeskuksen on tarkoitus olla uudistuvan keskustan hallitsevin osa, johon ympäristön muu uudisrakentaminen sopeutuu.

3.4.2 Piha-alueet, puistot ja luonnonympäristö

Piha-alueiden tulee liittyä luontevasti ympäristön maastoon ja rakenteisiin. Tontteja tai asuntopihoja ei saa aidata. Koko korttelialueen piha-alueet tulee suunnitella ja rakentaa yhtenäisesti. Näkymät Otsolahden suuntaan tulee huomioida. Erityistä huomiota tulee kiinnittää avoimen puistoalueen uuden reunavyöhykkeen maisema-arkkitehtuuriin.

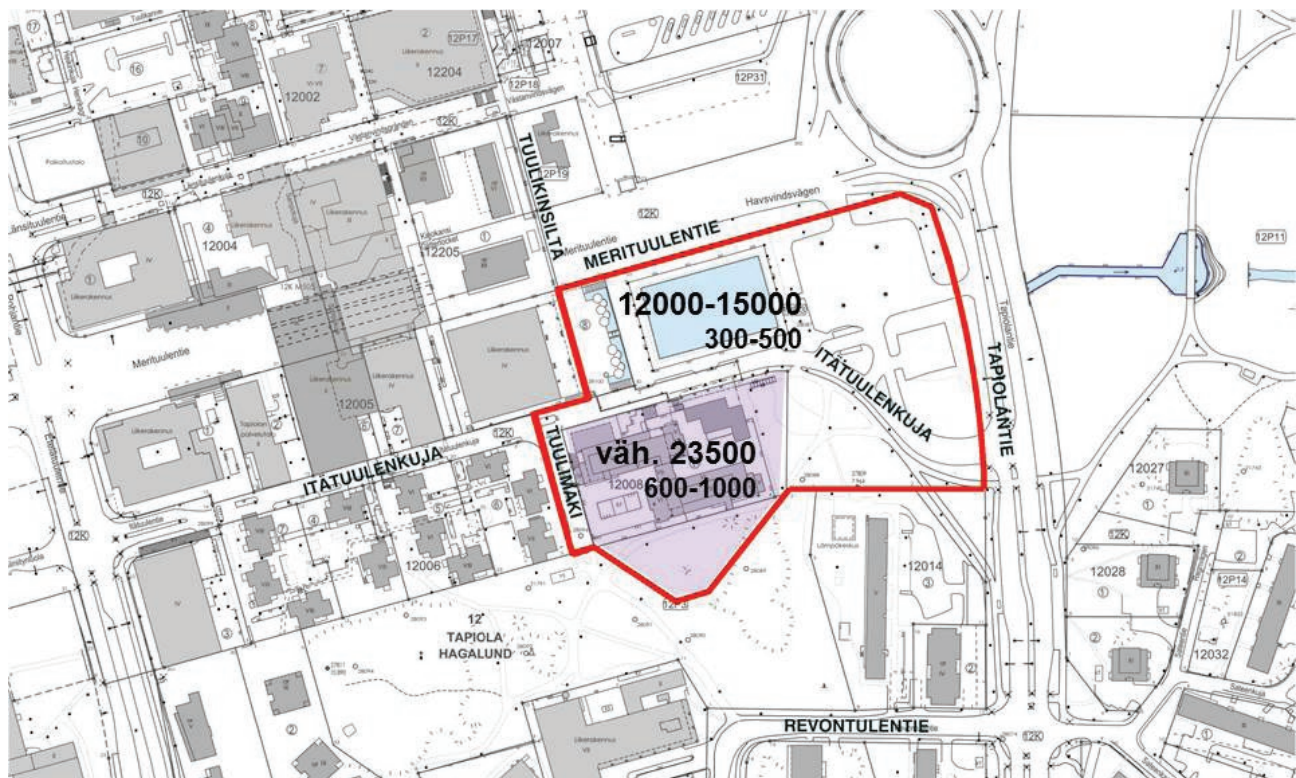
Vettä läpäisemättömiltä pinnoilta tulevia hulevesiä tulee käsitellä hallitusti viivytäten, esimerkiksi hyödyntämällä viherkattoja tai ohjaamalla vesiä pihojen istutusalueille ja vesiaiheille. Hulevesiä saa hallitusti ohjata puistoalueille.

Tulvareittiyhteys Itätuulenkujaan (itä-länsisuuntaista suoraa katuosuutta) pitkin suoraan Tuulipuiston läpi ja Tapiolantien yli Otsolahden suuntaan tulee ottaa huomioon. Alueelle ei saa sijoittaa rakenteita tai toimintoja, jotka haittaavat tulvareitin toimintaa (ks. myös kohta 3.2.8 Hulevedet).

Kilpailualueen vieressä on maanalainen Tuulimäen väestönsuoja, jota käytetään urheiluhallina. Sisäänkäynti halliin on kilpailualueen lounaiskulmassa Itätuulenkujan sivukadun (Tuulimäki) eteläpäässä. Kilpailuehdotuksessa toivotaan parannettavaksi hallin sisäänkäynnin järjestelyjä sekä tutkittavan mahdollisuutta sijoittaa hallin toimintaa tukevia voimistelun- ja liikuntatelineitä ja -rakenteita eteläpuolella sijaitsevalle puistoalueelle.

3.4.3 Alueelle sijoitettavat toiminnot ja niiden laajuus

- Tuultenaltaan ja Tuulipuiston alueelle sijoittuvan asuntorakennusoikeuden määrä on 12 000 - 15 000 kem². Liike- ja palvelutiloja voi olla noin 300 - 500 kem².
- Satakielitalon laajennetulle tontille on osoitettava asuntorakennusoikeutta vähintään 23 500 kem² (sama määrä kuin vuoden 2014 viitesuunnitelmassa ja asemakaavan muutosehdotuksessa). Liike-, toimisto- tai palvelutilaa voi olla noin 600 - 1 000 kem².
- Asuntotyyppien ja -ratkaisuiden tulee mahdollistaa monipuolinen asuinalue ja asuntojakauma.
- Korttelin VSS-paikat osoitetaan alueelliseen yhteisväestönsuojaan.

Rakennusoikeusalueet

3.4.4 Asunnot

Asuntojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon kalustettavuus ja muunneltavuus. Asuntojen toivotaan taipuvan erilaisten asiakkaiden toiveisiin. Parvekkeet saavat olla väljiä ja helpokäyttöisiä. Parvekkeet tulee lasittaa.

Ohjeellinen tilaohjelma:

Asuntotyyppi	Pinta-ala	Asuntotyypin määrä (Prosenttiosuus kaikkien asuntojen lukumäärästä)
2h+kk+s	45-50 as ^{m2}	20 %
2h+k(k)+s	55-65 as ^{m2}	20 %
3h+k+s	70-90 as ^{m2}	30 %
4h+k+s	90-100 as ^{m2}	20 %
4-5h+k+s	110-130 as ^{m2}	10%

Muut tilat:

- irtaimistovarasto vähintään 2,5 m² / asunto
- ulkoiluvälinevarasto ja lastenvaunuvarasto vähintään 2,0 m² / asunto
- kuivaushuone 1 kpl (10 m²) / porras
- jätehuoltotilat tulee sijoittaa kellariin, pihakannen alaiseen tilaan tai jätehuoneena rakennukseen.

Rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa:

- maanalaiset tekniset tilat ja pysäköinti-, sisäänkäynti-, yhdyskäytävä-, varasto-, sosiaali- ja kiinteistöhuoltotilat
- tekniset tilat, asuntojen varastot, yhteistilat ja yhteiskäyttöiset saunaosastot kerroksissa
- porrashuoneen 20 m² ylittävää tilaa kussakin kerroksessa, mikäli se lisää viihtyisyyttä ja luonnonvaloisuutta.

Rakentamisessa tulee ottaa huomioon, että alue sijaitsee osin merenrannan tulvariski-alueella. Maanalaisiin tiloihin johtavien aukkojen alareunan, kadun ja ajoluiskan alkujen reunoineen on lähdettävä vähintään +3.0 tasolta. Korkeustason +3.0 alle rakennettaessa merivesi voi vaurioittaa rakenteita. Rakenteissa on varauduttava tulvavaaraan asianmukaisin toimenpitein.

3.4.5 Liikenne

Itätuulenkuja (tasolla +3) on katettava uuden korttelin kohdalla ainakin pääosin. Liikennejärjestelyissä tulee turvata pelastus- ja huoltoreittien sujuvuus. Merituulentieltä ei saa järjestää ajoneuvoliittymää. Mikäli Itätuulenkujan kautta halutaan mahdollistaa pelastusautojen (tikasauton korkeus 3,7 - 3,75 m) kulku, tulee kannen alareunan korkeus asettaa 3,85 metriin.

Itätuulenkujan linjaus ja korkotasot säilytetään toteutetun mukaisesti. Vuoden 2014 kaavamuutosehdotuksessa ja viitesuunnitelmassa esitetty katualueen laajennus/aukio Satakielitalon korttelin kohdalla ei enää ole tarpeellinen, vaan kortteli tulee liittää luontevasti uuteen kokonaisuuteen.

Suunnittelussa tulee huomata, että Merituulentien ylittävä Tuulikinsilta jatkuu Itätuulenkujaalle saakka, kun Vesiputoustalon edusta muuttuu alueen kaavamuutoksen myötä yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varatuksi kaduksi. Tällä kohdin Tuulikinsillan alle noin +3.0 tasolle on tarkoitus sijoittaa yleisiä polkupyöräpaikkoja metron liityntäpysäköinnin käyttöön.

Tuulikinsillalta on suunniteltava elämyksellinen ja esteetön kevyen liikenteen reitti Otso lahden rannan suuntaan. Kilpailualueen kevyen liikenteen ratkaisujen on tuettava myös Itätuulenkujan parantamista osana pyöräilyn pääreittiä (ks. kohta 3.2.7 Liikenne). Reitit voivat kulkea myös korttelialueiden kautta siten kuin luontevimmin saadaan kulkuyhteydet toimimaan eri suuntiin. Keskustasta Otsolahden suuntaan kulkeva kevyenliikenteen yhteys tulee suunnitella esteettömänä reittinä.

3.4.6 Pysäköinti ja polkupyöräpysäköinti

Kaikki korttelin vähimmäisvaatimusten mukaiset autopysäköintipaikat tulee sijoittaa korttelialueelle rakennuksen tai pihakannen alle. Suunnitelmissa tulee huomioida korttelikohdainen polkupyöräpysäköinti ja -varastointi. Kaikki vähimmäisvaatimusten mukaiset asuntojen pyöräpysäköintipaikat tulee olla kate- tussa ja lukittavissa olevassa tilassa. Lisäksi tulee asumisen yhteyteen osoittaa lyhytaikaiselle pyöräpysäköinnille paikkoja ulkotiloihin.

3.4.7 Väestönsuojat

Korttelin väestönsuojapaikat osoitetaan alueelliseen yhteisväestönsuojaan.

Auto- ja pyöräpysäköintimääräykset (vähintään):

	Autopaikat	Pyöräpaikat
Asunnot	1 ap / 130 kem ² , vähintään 0,5 ap / asunto	1 pp / 30 kem ² , vähintään 2 pp / asunto
Liike- ja palvelutilat	1 ap / 150 kem ²	1 pp / 70 kem ²
Toimistot	1 ap / 75 kem ²	1 pp / 70 kem ²

3.5 Hankkeen kokonaisaikataulu

Tavoitteena on kaavaehdotuksen valmistuminen vuoden 2018 aikana.

3.6 Ehdotusten arvosteluperusteet

Keskeisenä ehdotusten arvosteluperusteena on, kuinka hyvin ehdotuksessa toteutuvat edellä kuvatut kilpailun tavoitteet.

Arvostelussa kiinnitetään erityisesti huomiota alueen liittymiseen ympäröivään kaupunkirakenteeseen ja ratkaisun arkkitehtoniseen laatuun sekä seuraaviin tekijöihin:

- Tapiolan kansallismaisemalle syntyvä lisäarvo ja alueen imagoa tukeva kokonaisuus
- maisemallisen ja kaupunkikuvallisen kokonaisratkaisun rohkeus
- julkisten alueiden viihtyisyys, toimivuus ja korkeatasoisuus
- asuintalo- ja asumisratkaisujen monipuolisuus ja laadukkuus
- luonteva liittyminen Tapiolan keskuksen uudistamissuunnitelmiin
- suunnitelman toteutuskelpoisuus ja joustavuus
- sosiaalisen ja yhteisöllisen elinympäristön innovatiiviset ratkaisut
- pihojen, pysäköinnin ja liikenteen laadukas ja toimiva järjestäminen

Kokonaisratkaisun ansioita pidetään tärkeämpänä kuin yksityiskohtien virheettömyyttä.

4 EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET

4.1 Kilpailuehdotuksessa esitettävä aineisto

Piirustukset kiinnitetään pystysuuntaisille 594 mm x 841 mm (A1-)kokoisille jäykille alustoille. Alustojen määrä enintään 5 kpl. Piirustusten tulee olla julkaisukelpoisia ja käsittelyn kestäviä. Alueen suunnitelmat tulee esittää liittyen keskustan viitesuunnitelmaan 2017.

4.1.1 Selostus

Selostuksesta tulee ilmetä ratkaisun arkkitehtoniset, toiminnalliset ja tekniset sekä maisemallisiin ja ympäristönäkökohtiin liittyvät ratkaisuperiaatteet. Selostus on kooltaan A4 ja se sijoitetaan osaksi kuvapianssia. Selostukset toimitetaan myös erillisellä A4-arkilla.

Selostuksessa tulee esittää yhteenveto pinta-aloista toiminnoittain (asuinhuoneistot, liike- ja palvelutilat, muut tilat) sekä auto- ja pyöräpysäköintipaikkojen lukumäärä.

4.1.2 Asemapiirros 1:1000

Esitetään alueen toiminnallinen ratkaisu, rakennusmassojen kerrosluvut ja laajuudet, pihasuunnittelun periaatteet sekä huolto- ja pelastusliikenteen ja pysäköinnin järjestelyt. Suunnitelmassa tulee esittää myös maastomuodot ja korkeusasemat sekä liittymät viheralueisiin ja julkisen ja yksityisen tilan erottamisen ratkaisut.

4.1.3 Maanalaiset järjestelyt 1:1000

Esitetään kaaviomaisesti maanalaiset tilat ja toiminnot sekä auto- ja polkupyöräpysäköinnin ratkaisut.

4.1.4 Kilpailualueen leikkaukset 1:500

Koko kilpailualueesta esitetään kaksi leikkausta, joissa kuvataan rakennusten päämateriaalit, julkisivuväriytykset, kattomuodot ja parvekeratkaisut.

4.1.5 Rakennusten pohjakaaviot 1:500

Esitetään idean kannalta keskeisten rakennusten tyyppikerrokset kaaviomaisesti.

4.1.6 Alueleikkaus 1:1000

Alueleikkaus laaditaan annettuun pohjakaavioon, jossa näkyy Tapiolan keskustan tuleva rakennuskanta sekä Tapiolan Keskustorni.

4.1.7 Kaupunkirakenne- ja ympäristökaaviot 1:2000

Esitetään kilpailualueen liittyminen ympäröivän kaupunkirakenteen rakeisuuteen. Lisäksi esitetään eri liikennemuotojen reitit sekä alueen liittyminen ympäristön rakenteeseen ja viherverkostoon sekä kilpailualueen liittyminen Tapiolan puistoalueisiin ja Otsolahden rantaan.

Esitystapa on vapaa ja kilpailija voi harkintansa mukaan esittää vaaditut asiat joko yhdessä tai useammassa kaaviossa.

4.1.8 Näkymäkuvat

Esitetään vähintään kaksi näkymäkuva kilpailualueesta. Yksi näkymäkuva esitetään Tapiolanympyrältä kilpailualueelle päin, toisen näkymäkuvan tulee olla kilpailualueen sisältä, esimerkiksi Tuulikinsillalta.

4.1.9 Havainnekuva kilpailualueesta

Koko kilpailualueesta esitetään ilmaperspektiivi tai aksonometria, josta käy ilmi alueen arkkitehtoninen ilme sekä viheralueiden, pihojen ja katutilojen luonne.

4.1.10 Muu havainnollistava aineisto

Kilpailija voi lisäksi esittää muuta kilpailuehdotusta havainnollistavaa aineistoa sallitun planssimäärän puitteissa. Planssien määrä enintään 5 kpl.

4.1.11 Sähköinen aineisto

Ehdotuksen yhteydessä on jätettävä cd-levy tai muistitikku, johon on talletettu:

- kilpailumateriaali (planssit ja selostus) on yhtenä pdf-tiedostona, jossa planssit on pienennetty A3-kokoon, tiedostokoko enintään 10 Mt
- asemapiirros ja kilpailijan valitsema ehdotuksen keskeistä ideaa kuvaava havainnekuva jpg-tiedostona verkkojulkaisua varten

Tiedostot nimetään nimimerkillä ja tiedoston sisältöä kuvaavalla termillä, esimerkiksi nimimerkki_asemapiirros.jpg .

Tiedostoista on poistettava kaikki tekijän tunnistetiedot.

4.2 Kilpailusalaisuus

Kilpailu on salainen. Kilpailuehdotuksen jokainen asiakirja on varustettava kilpailijan valitsemalla nimimerkillä. Samoin tiedostojen nimistä on käytävä ilmi ehdotuksen nimimerkki.

Kilpailun järjestäjä huolehtii kilpailusalaisuuden säilymisestä kilpailutöiden vastaanottamisen yhteydessä siten, että lähetyksen päällä olevat merkinnät (lähettäjä tiedot, postileimat tms.) eivät tule palkintolautakunnan tietoon.

Kilpailuehdotuksen mukana on jätettävä suljettu, läpinäkymätön, nimimerkillä varustettu kirjekuori, joka sisältää

- kilpailuehdotuksen laatineiden suunnittelijoiden nimet, toimistojen nimet ja yhteystietojen yhteystiedot (postiosoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite)
- tekijänoikeuden haltijan nimen.

4.3 Kilpailuehdotusten sisäänjätto

Kilpailu päättyy 29.9.2017.

Kilpailuehdotukset on mainittuna päivänä klo 15.00 mennessä jätettävä osoitteeseen

Espoon kaupunki / Kirjaamo

Siltakatu 11, Espoon keskus

tai jätettävä todistettavasti postin tai muun kuljetuslaitoksen toimitettavaksi mainittuun päivään mennessä osoitteeseen:

Espoon kaupunki / Kirjaamo

PL 1, 02070 ESPOON KAUPUNKI

Kilpailuehdotuksen jättäjän tulee huolehtia, että pakkauksen päälle tulee vastaanottajan, postitoimipaikan tai kuljetusliikkeen kuittaus tai leima, josta jättöaika käy ilmi.

Lähetyksen päälle merkintä "Tapiolan Satakielelennrinteen arkkitehtuurikilpailu"

Espoossa 12.4.2017

Palkintolautakunta

ESPOO

Tapiolan Satakielenrinne

ARKKITEHTUURIKILPAILU
15.5. - 29.9.2017

KILPAILUOHJELMA

T
A
P
I
O
L
A